Davran??sal Pediatrik Besleme De?erlendirmesi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Davran??sal Pediatrik Besleme De?erlendirmesi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19496

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Davran??sal Pediatrik Besleme De?erlendirmesi Ölçe?i (**DPBDÖ**), çocuklarda gözlemlenen beslenme davran??lar?n? ve ilgili zorluklar? de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, Önal, Çal?k-Var ve Uçar taraf?ndan 2017 y?l?nda Türkçe'ye uyarlanm??t?r. Ölçe?in temel amac?, ebeveynlerin veya birincil bak?c?lar?n gözünden, çocuklar?n beslenme süreçlerinde sergiledi?i olumlu veya zorlay?c? davran?? kal?plar?n? nicel olarak ölçmektir. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk kültürü ve popülasyonu için geçerli ve güvenilir bir de?erlendirme arac? olarak kullan?labilece?ini göstermi?tir.

DPBDÖ, klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda, özellikle çocukluk ça?? beslenme bozukluklar?n?n erken te?hisinde ve müdahale programlar?n?n etkinli?ini izlemede önemli bir rol oynamaktad?r. Ölçek, ebeveyn raporuna dayal? olup, çocuklar?n beslenme s?ras?nda gösterdi?i çe?itli tepkileri, tutumlar? ve etkile?imleri 5'li Likert tipi bir derecelendirme sistemiyle puanlamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Davran??sal Pediatrik Besleme De?erlendirmesi Ölçe?i, **DPBDÖ**, pediatrik beslenme, beslenme davran??lar?, çocukluk ça?? beslenme zorluklar?, ölçek uyarlamas?, psikometrik özellikler.

Yazarlar

Seda Önal, E. Çal?k-Var, A. Uçar

Amaç

Davran??sal Pediatrik Besleme De?erlendirmesi Ölçe?i'nin (DPBDÖ) temel amac?, çocuklar?n beslenme süreçlerinde kar??la??lan davran??sal zorluklar? ve bu zorluklar?n derecesini standart bir ?ekilde ölçmektir. Bu uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in Türkçe konu?an popülasyonda kültürel ve dilsel uygunlu?unu test ederek, beslenme sorunlar? ya?ayan çocuklar?n ve ebeveynlerinin ihtiyaçlar?n? belirlemeye yönelik güvenilir bir araç sa?lamay? hedeflemi?tir.

Ölçek, profesyonellere (pediatristler, diyetisyenler, psikologlar) çocuklar?n beslenme ile ilgili davran??sal sorunlar?n?n do?as?n? daha iyi anlama ve bu sorunlara yönelik ki?iselle?tirilmi? müdahale stratejileri geli?tirme konusunda yard?mc? olmay? amaçlamaktad?r. Ölçek, beslenme ortam?ndaki etkile?imleri ve çocu?un yiyeceklere kar?? verdi?i tepkileri detayl? olarak de?erlendirmektedir.

Yap?

DPBDÖ, çocuklar?n beslenme ortam?nda sergiledi?i davran??sal örüntüleri ölçen çok boyutlu bir

ARABPSYCHOLOGY.COM

yap?y? temsil eder. Uyarlanan versiyon, dört ana alt boyutta toplanan 24 maddeden olu?maktad?r. Bu alt boyutlar genellikle seçicilik, ö?ün reddi, dikkat da??t?c?lara tepki ve ebeveyn/çocuk etkile?imi gibi kritik beslenme davran??lar?n? kapsamaktad?r.

Ölçek, beslenme zorluklar?n?n sadece fizyolojik de?il, ayn? zamanda çevresel ve davran??sal bile?enlerini de hesaba katar. Bu yap?, beslenme sorunlar?n?n ebeveyn-çocuk ili?kisi ba?lam?nda nas?l ortaya ç?kt???n? de?erlendirmeye olanak tan?r ve böylece klinik müdahalelerin davran??sal yönlere odaklanmas?n? sa?lar.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe formunun yap?sal uygunlu?unu ve geçerlik düzeyini belirlemek amac?yla do?rulay?c? faktör analizi (DFA) uygulanm??t?r. DFA sonuçlar?, ölçe?in Türkiye popülasyonunda orijinal yap?y? korudu?unu göstermektedir. Elde edilen uyum indeksleri, modelin veri setine kabul edilebilir düzeyde uyum sa?lad???n? i?aret etmektedir.

DFA sonuçlar? a?a??daki istatistiksel de?erlerle özetlenmi?tir:

Ki-kare de?erinin serbestlik derecesine bölümü (Sd): 592.522
P de?eri: 0.00
IFI (Art?ml? Uyum ?ndeksi): 0.85
GFI (?yilik Uyum ?ndeksi): 0.90
CFI (Kar??la?t?rmal? Uyum ?ndeksi): 0.85
RMSEA (Yakla??k Hata Karekökü Ortalamas?): 0.07

Özellikle GFI de?erinin 0.90 olmas? iyi bir uyumu gösterirken, RMSEA de?erinin 0.07 olmas? da kabul edilebilir bir model uyumunu do?rulamaktad?r. Ayr?ca, çal??ma grubunun örneklem yeterlili?ini de?erlendirmek için kullan?lan Kaiser Meyer Olkin (KMO) de?eri .87 olarak bulunmu?tur. Bu yüksek KMO de?eri, verilerin faktör analizi için son derece uygun oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

DPBDÖ'nün güvenirlik düzeyi, hem iç tutarl?l?k hem de zamana ba?l? istikrar aç?s?ndan de?erlendirilmi?tir. ?ç tutarl?l?k için Cronbach alfa katsay?s? hesaplanm??t?r. Ölçe?in 24 maddelik dört alt boyutlu versiyonu için toplam Cronbach α de?eri .88 olarak bulunmu?tur, bu da ölçe?in yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermektedir.

Alt boyutlar için hesaplanan Cronbach α de?erleri ise ?öyledir: .76, .74, .72 ve .77. Bu de?erler, alt boyutlar?n da ba??ms?z olarak yeterli düzeyde iç tutarl?l?k sergiledi?ini göstermektedir. Ölçe?in zamana ba?l? istikrar?n? belirlemek amac?yla ise test-tekrar test yöntemi kullan?lm??t?r. Bu

ARABPSYCHOLOGY.COM

amaçla 51 ebeveyne 2 hafta arayla iki kez uygulama yap?lm?? ve iki uygulama aras?ndaki korelasyon katsay?s? .88 olarak saptanm??t?r. Bu yüksek korelasyon, ölçe?in zaman içinde istikrarl? sonuçlar verdi?ini kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap? geçerli?ini incelemek üzere Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. DFA, ölçe?in orijinal yap?s?nda belirlenen dört alt boyutlu modelin Türkçe veri setine uygunlu?unu test etmi?tir. Analiz sonuçlar?, uyarlanan 24 maddelik yap?n?n teorik dört faktörlü modele iyi bir uyum sa?lad???n? göstermektedir.

Faktör analizi öncesinde, örneklem büyüklü?ünün uygunlu?unu kontrol etmek için Kaiser Meyer Olkin (KMO) testi yap?lm?? ve KMO de?eri .87 olarak bulunmu?tur. Bu sonuç, faktörle?tirme i?leminin yap?labilirli?ini ve verinin faktör analizi için yüksek derecede uygun oldu?unu teyit etmektedir. DFA sonuçlar? (GFI=.90, RMSEA=.07), ölçe?in davran??sal pediatrik beslenme zorluklar?n? ölçmede yap?sal olarak geçerli oldu?unu desteklemektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Ebeveyn Raporu

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Ebeveynler ve Birincil Bak?c?lar

Age Group: Beslenme zorlu?u ya?ayan çocuklar?n ebeveynleri (Genellikle erken çocukluk dönemi)

Population Details: Türkiye'de ya?ayan, beslenme zorluklar? bildiren çocuklar?n ebeveynleri (Uyarlama çal??mas? için örneklem büyüklü?ü 51 ebeveynin kat?ld??? test-tekrar test grubunu içermektedir).

Test Methodology: 5'li Likert tipi derecelendirme ölçe?i (1=Asla, 5=Her zaman). Ölçekte yer alan ifadeler 1 ile 5 aras?nda puanland?r?lmaktad?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in orijinal geli?tirilme y?l? ve Türkiye'ye uyarlama çal??mas?n?n yay?nlanma y?l? **2017**'dir. Ölçe?in kullan?m? ve ticari haklar? hakk?nda kesin bir ücret bilgisi bulunmamakla birlikte, bilimsel yay?nlarda referans gösterilerek kullan?lmas? beklenir. Sorumlu yazar ile ileti?im kurularak

ARABPSYCHOLOGY.COM

kullan?m izni al?nabilir.

Kaynaklar

Önal, S., Çal?k-Var, E. ve Uçar, A. (2017).Davran??sal Pediatrik Besleme De?erlendirmesi Ölçe?i (DPBDÖ)'ni Türkçe'ye uyarlama çal??mas?. *Nev?ehir Bilim ve Teknoloji Dergisi Cilt 6*(1), 93-101. Doi: 10.17100/nevbiltek.296685

Makalenin orijinal ba?lant?s? Dergipark üzerinden eri?ilebilir: dergipark.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF versiyonuna a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: davranissal-pediatrik-besleme-degerlendirmesi-olcegi-toad.pdf

Davran??sal Pediatrik Besleme De?erlendirmesi Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

DPBDÖ'nün çocuklarla ilgili olan 25 madde bulunmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Beslenme sorunlar?, çocuk sa?l???, psikometrik de?erlendirme, güvenirlik, geçerlik, test-tekrar test, Cronbach alfa, KMO.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: onals@ankara.edu.tr

Correspondence Address: Sorumlu yazar Seda Önal'd?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM